

Motion till riksdagen

1989/90:Fö27

av Lars Werner m.fl. (vpk)

med anledning av prop. 1989/90:9 om arméns utveckling och totalförsvarets planeringssystem, m.m.

Vänsterpartiet kommunisterna ansluter sig i huvudsak till regeringens förslag, som i sin tur mycket nära överensstämmer med försvarskommitténs.

Systemet med allmän värnplikt ses som en självklarhet i vårt land. Inget politiskt parti eller intressegrupp av någon betydelse vill avskaffa det. Systemet innehåller i sig dock spänningar. Den nödvändiga differentieringen av utbildningen för olika uppgifter i organisationen accepteras i huvudsak. Givetvis finns en gräns för hur långt differentieringen kan drivas. Det var uppenbart att överbefälhavarens förslag om försöksverksamhet med 2,5 månaders utbildning för vissa värnpliktiga hade passerat denna gräns. Även försöksverksamheten med 5 månaders utbildning har av många uppfattats som diskutabel av flera skäl. En skillnad på 10 månader mellan längsta och kortaste grundutbildning medför svårigheter att kompensera dem som går igenom den längre utbildningen. Kraven från samhällets sida på den enskilde måste uppfattas som rättvisa för att systemet skall kunna upprätthållas.

Det finns skäl att ägna denna fråga särskild uppmärksamhet. Vi föreslår ett parlamentariskt organ inrättas för att kontinuerligt följa försöken med 5 månaders utbildning. Utbildningens resultat, kvalitet och de utbildades användbarhet i en framtida krigsorganisation är en självklar uppgift för detta organ att granska och utvärdera. En annan uppgift, och med hänsyn till vad som sagts ovan ingalunda mindre viktig, är att bedöma de sociala och psykologiska effekterna av försöksverksamheten med hänsyn till försvarsvilja och acceptans av systemet. Riksdagen bör uppdraga åt regeringen att lämna förslag på ett sådant organ.

Regeringen föreslår att en ny myndighet, Militärbefälhavaren i Mellersta militärområdet (MB M), lokaliseras till Strängnäs tillsammans med militärområdesmateriel- och verkstadsförvaltningarnas ledningar. Vpk delar uppfattningen att milo-förvaltningarnas ledningar bör vara samlokaliserade med milo-staben. Däremot anser vi att en lokalisering till Karlstad är att föredra.

I propositionen anförs att ledningsförhållandena och kostnadsaspekten talar för att Strängnäs är det bättre alternativet. Kostnaderna är högre för Karlstadsalternativet. Karlstad innebär också längre avstånd till underställda enheter och samverkande myndigheter. Decentralisering har ofta den effekten. Detta är ingenting specifikt för militär verksamhet, utan är något som gäller generellt.

Rekryteringen av marin- och flygvapenpersonal underlättas enligt rege-

ringen vid en lokalisering till Strängnäs. Liknande argument har också alltid framförts vid tidigare diskussioner kring utflyttning av verksamhet från Mälardalen. När en förändring väl har genomförts har sådana faktorer inte varit lika självklara. Erfarenheterna av utlokaliseringar till Karlstad är goda. Det finns skäl att anta att de skulle bli det även i detta fall.

Regeringen anför också att en säker, snabb och smidig övergång från fredsförhållande till kris eller krig underlättas om man väljer Strängnäs. Detta är inte givet. Stockholmsområdet och Mälardalen är närmast sinnebilden för det som brukar sammanfattas under begreppet "det sårbara samhället". En lokalisering till Karlstad kan tvärtom ha militära fördelar sedd från utgångspunkten säker och uthållig ledning. En snabb och smidig övergång till kris- och krigsförhållanden kan mycket väl ske från Karlstad.

Nackdelarna med Karlstadsalternativet är sålunda ekonomiska. Några exakta uppskattningar av hur stora dessa är presenteras inte i propositionen, men torde med tanke på fördelarna vara överkomliga.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen begär att regeringen skall inrätta ett parlamentariskt sammansatt organ med anledning av försöksverksamheten med förkortad grundutbildning av värnpliktiga,
2. att riksdagen beslutar att myndigheterna MB M, MF M (ledningen) och VFM (ledningen) skall lokaliseras till Karlstad.

Stockholm den 25 oktober 1989

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Lars-Ove Hugberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Jan Jennehag (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Björn Samuelson (vpk)

